

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение

средняя общеобразовательная школа №22 имени полного кавалера Ордена Славы Коняева В.М.

Выписка

из основной образовательной программы

среднего общего образования (ООО)

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

Козаева А.Б

Протокол №1 от 24.08.23

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная (осетинская) литература»

для обучающихся 8– х классов»

Составители: Багаева В.В., Цеова М.И.

г. Владикавказ 2023-2024

Æмбарынгæнæн ныстуан ирон литературæйы программæми 8 къласæн.

Адгæмы монон царды кгæдгериддгер стыр ахадындзинад уыдис фольклор шмж аив литератургейген. Уыдоны нывфтыд герцыд сге цард, сге историйы ахсджиагдгер цаутге, сге зонадон фгелтгерддзинад. Уыдоны ис зонды суадон, ныхасы фидауц гемге бгерзонд идейгетге. Дзырдаивадген йге нысаниутег фгеугелдгер ис нге ргестгеджы. Уый ргезгте фгелтгеры хъомыл кгены гуманизм гемге граждайнаг идеалтыл, фидар кгены адгемы удварн, уымгей ргезынц монон гемге культурон традицитге. Уымге ггесгте скъолайы куысты ахъаззагдгер у литературге ахуыр кгенын.

Сусжггаг нжу, абоны ахуырдаутж аржх нал кжсынц литературон уацмыстж, зынтжй жмбарынц тексты анализ, сж логикон хъуыдыкжнынад фжлжмжгъджр, удварны хъомыладмж нал ис фаг цжстжнгас.

Предметжй хжрзхъжд ахуыр райсыны мидис, принциптж, бацжужнтжм алывжрсыгжй каст цжуы жмж программж аржзт у ахжм **нормативон документты:**

- Ужржсейы Федерацийы закъон «Ахуырады тыххжй»-йы;
- Ног ахуырадон стандартты;
- Цжгат Ирыстон-Аланийы модернизацийы комплексон проекты;
- Ирон национ ахуырады концепцийы ;
- Приоритетон национ проект «Нж ног скъола»-йы;
- Республикон программж «Ирон жвзаджы жмж литературжйы программжтж 1- 11 кължстжн»; **Программæйы автортж** : Джыккайты Шамиль, Хъантемыраты Римге, Мамияты Изетге, Гугездгерты Азге. Программге сфидар кодта Республикге Цгегат Ирыстоны - Аланийы Иумгейаг гемге профессионалон ахуырады министрад.

-Ирон литературж. Чиныг- Хрестоматии. 8 кълас. Джыккайты Ш.Ф Маджлон литературж нымад у федералон, жнжмжнгхъжугж предметыл, ног ахуырадон стандартты йын ис сжрмагонд бынат. **Ирон литературж ахуыр кжныны нысантж:**

- литературжйы фжрцы скъоладзауты иумжйаг культурж ржзын кжнын;
- литературжйы жмбарынад бацамонын;
- литературон уацмысыл жнцой кжнгжйж, царджн аргъ кжнын, цард жнкъарын; -ахуырдаутжм ржзын кжнын чиныгкжсжджы культурж;
- ныхасы аржхстдзинждтж райржзын кжнын жмж а.д.

Стандартты домжнтжм гжсгж аржт программжтж жмж ахуыртж «филологи»-йж хъуамж аржт уой ахжм уагыл.

Маджлон литературж:

- 1) чингуытж кжсын жмж литературж ахуыр кжныны ахадындинад аджймаджы миддунейы ржтжн цы пайда сты, уый бамбарын; чингуытж кжсыныл фжцалх кжнын,
- 2) литературж аджмы национ-культурон хжзна кжй у, аджмы цард хуызджр бамбарыны фжржз кжй у, уый жнкъарын;
- 3) маджлон жвзагыл фыст хуызджр уацмыстж ахуыр кжныны фжрцы банкъарын кжнын маджлон жвзаджы коммуникативон-эстетикон гжнжнтж, маджлон жвзаг аджмжн сж химбарынады фжржз кжй у, уый;
- 4) хъомыл кжнын:
  - а) хорз эстетикон жнкъаржнтж кжмж ис,
  - ж) фысгж жмж дзургж ныхасы алыхуызон жанртжй пайда кжнгжйж, хи хъуыдытж раст жргом кжнынмж чи аржхсы,
  - б) бакаст уацмыс равзарынмж, уый фждыл хи хъуыдытж раргом кжнын чи зоны;
  - в) ужгъд ржстжг чингуытж кжсынмж чи тырны, ахжм чиныгкжсжджы;
- 5) алыхуызон этнокультурон традицитж цы аивадон уацмысы жвдыст цжуынц, уый раст жмбарыныл фжцалх кжнын;
- 6) амонын аивадон уацмысы структурон жмж эстетикон жвжрст.

Уымж стыр нысаниужг ис аивадон литературжйы фжрцы удварны хъомылады фарстатыл кусынжн, абоны ржстжгжн аргъ кжнын зонынжн; жгъдау, кад, намыс, патриотизм жмж граждайнаг хжстж цы сты, уый зонынжн; гуманон дунембарынад жмж национ химбарынаджй хайджын кжнынжн; литературон уацмысы эстетикон жнкъаржнтж жмбарынжн; ирон аджмы национ культуржйы сжйраг миниуджытж литературон тексты агурынжн; ирон литературжйы нысаниужг жмбарынжн, йж бастдинад жнджр аджмты литературжтимж, культуржтимж иртасынжн.

Стандартжм гжсгж скъоладзаутж литературжйж райсдысты ахжм зонындзинждтж жмж аржхстдзинждтж:

-иумжйаг культурон-литатурон аржхстдзинждтж: литературон уацмыс арф жнкъарын; ирон литературжйы бастдинад жпжтдунеон литературжтимж жмбарын; кжсыны культурж бжрзонд кжнын; библиотекжйы, интернеты ифформаци агурын зонын;

-царды зынаргъджр цы хжзнатж сты, уыдон иртасынмж аржхсын: алыварсы дунемж уарзон цжстжй кжсын; царды алы фжзындмж хи цжстжнгас дарын; жмбарын литературжйы нысаниужг аджймаджы удварны хьомылады; аджймаджы фауинаг миниуджытжм критикон цжстжнгасжй кжсын; литературон уацмысы агурын дзужппытж зжрджагайжг фжрстытжн;

-кжсыны культурж бжрзондджр кжнынмж аржхстдзинад: литературон уацмысмж сфжлдыстадон цжстжнгасжй кжсын; зжрджмж хжстжг темжтыл уацмыстж жвзарын жмж сж кжсын; литературон уацмысы цы дуг жмж культуржйы кой цжуы, уыдоны ждыл аржзт диалогон ныхасы архайын; уацмысы сжйраг персонажты миддунейжн жмж архжйдтытжн аргъ кжнын зонын;

-ныхас кжнын; ныхасы стильтжй раст пайда кжнын зонын.

8- жм къласы программге хаст сты фольклор гемге литератургейы хицген уацмыстге. Уыдон сты аив, мидисджын гемге, скъоладзау йге кармге ггесгге кгей бамбардзген, ахгемтге. Программге домь дардджер скъоладзауты кгесын гемге дзурыныл ахуыр кгенын. Ахуырдаутге хьуамге базоней текст гевзарын, йге мидис рафгелгъауын гемге йге радзурын. Уыдонген раттын хьгеуы бгелвырд зонингегтге автор гемге йе сфгелдыстады тыххгей. Лгембынгег кгесын хьгеуы йге аивдзинады геуугелтге.

8- жм къласы скъоладзаутге хьуамге базона уацмыс гемге йге архайджыты тыххгей йге хьуыдытге згегьын, цаутген аргъ кгенын, уыдон цардимге бгеттын. Адгемон сфгелдыстад гемге литературге ргезгге фгелтгеры ахуыр кгенынц угездан уаг гемге йге архайджыты тыххгей йге хьуыдытге згегьын, цаутген аргъ кгенын, уыдон цардимге бгеттын.

Програмжйы мидис. Разныхас. 1с.

Аджемон сфжлдыстад. 8с. Жмбарынад «фольклор». Аджемон сфжлдыстады хуызтж жмж сжйраг жанртж. **Эпос, тауржгътж, историон зарджытж.** «Нарты кадджытж»- ирон аджмы эпос. «Нарты симд»- ы мидис. Нарты царды жуужлтж. Аивады бынат Нарты царды. Нжртон чызджы идеалтж жмж домжнтж. Батрадзы хьайтарон сгуюхт. Сжрибар жмж патриотизмы мотивтж уацмысы.

«Ацжмжз жмж Агуынд- ржсугъд»- ы нарты царды нывтж. Мифты бжсты нывтж. Дзжнжт жмж зындон- хорздзинад жмж жвзжрдзинад жвзаржн фжржзтж. Аджмы зондахаст ацы каджджы.

Тауржгъ - аджмы дзургж истори. Тауржгъ «Мачъидон Алыксан» -ы мидис. ^рыгон паддзахы сгуыхтытж. ^нжфсисдзинад - фыдбылыз хжссжг. Зжронд лжджы сгуыхт. Хъайтары фжлгонцтж. Тауржгъ «Хъуды абырджытж» - йы хжлардзинады тых. Аджмы ахаст «абырджытжм». Уазжг буц кжныны жгъдау. Лжгдзинад жмж патриотизмы мотивтж. Тауржгъ «Хуыцауы азар» -ы кофликт- хжс жмж жнкъаржнты быцжу.аджмы тжрхон жмж тауржгъы сжргонды нысаниужг.

Историон - хъайтарон заржг. Историон - хъайтарон заржг «Задалески нана» -йы аджмы ужззау хъысмжт. Тохы жвирхъау нывтж. Аджмы ужзау хъысмжт. Сабиты уавжр. Мады сгуыхт. «Аслжмбеджы заржг» -ы жфсымжрты сгуыхт.Йж конфликт - аджм жмж жлджртты быцжу. Жфсымжрты быцжу кжсжджы жлджрттимж. Геройты трагикон мжлжт.

Ирон литержтурж. 19 жнус.

Хетжгкаты Къоста.5с Къостайы уацмысты мидис жмж идейжтж. Поэты катыйы аххосжгтж «Сагъже»-ы. Адгеймаджы царды нысан-адгемы иу кжнын «Марды ужлхъус»- ы. Аджмы ужззау уавгер «Азар»-ы. Царды нывтге «Ахуыр»-ы. Поэмге «Чи дге?»-йы. Истории гемге таурегъ поэмге «Кгеугег айнгег»-ы. Мад гемге сабийы хъысмгет поэмгейы. **Гждиаты Секъа.3с.** Секъа - адгемон фыссег. Ирон царды нывтге «Айссге»-йы. Адгемы фгезминаг миниуджытге. «Азау»- уарзондзинады генкъард таурегъ. Исбоны тых уацмысы. **Брытъиаты Елбыздыхъо.4с.** Елбыздыхъо- ирон театр саразгег, сгерибары фидиугег. Трагеди «Хазби»-йы историон бындур. Хохаг царды нывтге. Адгемы куырыхон зонд гемге патриотизм. Хазби - адгемы хъгебатыр.. **Илас Жрнигон.1с.** Уацмыс «Хгерзбон»-ы идейге.

Гаглойты Рутен.1с Намыс -царды фарн. Уацмыс « Сгерибар»-ы аллегиорион мидис. **Ирон литержтурж. 20 жнус.**

Коцойты Арсен.3с. Арсен - ирон аив дзырды згерингуыр. Радзырд «Декрет»-ы мидис. Фгелитой адгеймаджы цард «Мырзгеджы кгерьерге»-йы. Мидхгесты цаутге гемге сге фгестиуджытге «Жхцайы чырын»-ы

Малиты Геужрги.3с. Геужергийы сфгелдыстады ахадындзинад дыгуроны дзырдаивады ргезты. Шмдзгевгге «Федог»-ы символон нысаниугег. Поэмге «Гъонггеси фурт мгегур Мгехгемгет» -ы таурегъон бындур.

Беджызаты Чермен.2с. Уацмыс «Мгесгуытге дзурынц»-ы иумгейаг характеристикге. Таурегъ - новеллге «Жлбегаты Батай гемге Бгерсегаты чындз»-ы иумгейаг мидис. Фыдгелты цард гемге гегъдгеуттге. Уарзондзинад - царддгеттгег.

Хьуылаты Сазырыхьо.Зс. Ирон царды социалон быцгеутге «**Хогаджы хьгестытге**»- йы. Цамел гемге Хадзионы фгелгонцтге. Уацмыс «**Музейы**»-йы мидис, йге сюжеты ргезт. Фыййауы царды нывтге «**Фыййауы катый**»-йы.

Дзесты Куыджг.1с. Тега - хгерзгенгег «**Тегайы бгелас**»-ы. уацмысы сюжет. Зжронд лжгимж фембжлд.аджмы ахаст хжрзгжнжгмж.

Хозиты Яков. 1с. Поэты бгеллиц гемге фгендон «**Терчы хьазт**»-ы.Уацмысы сюжет. Зжронд лжгимж фембжлд. Йж раныхас бжласы тыххжй.

Гулуту Андрей. 1с. Хгесты угеззау фгестиуджытге «**Хьтебатыры мгелгет**»-ы. жвзонг пилоты хьысмжт. Йж хжстон сгуыхтытж кады мжлжт. Поэмжйы аивадон жуужлтж. **Епхиты Тжтжри.1с.** Радзырд «**Хуыйжндаг**»-ы мидис фыжгьдау аджймжгты фыдуынд митж. Персонажты суржттж жмж жуужлтж.

Плиты Грис. 2с. Бгелладге «**Авд цухьхьайы**»-хгесты азар гемге адгемы хьысмгет. Фыртты сгуытытж. Авд чызджы хьысмжт. Мады рухс фжлгонц.

Цжгжраты Максим. 1с. Нуцгейы хьысмгет, йге удыхьгеды миниуджытге «**Фтестаг техстевы**». Аджймаджы ахаст фыды ужзжгмж. Мад жмж райгуыржн зжхх. **Джусойты Нафи. 1с.** «**Ныстуан Иры фжсивждмж**». ^мдзжвгжйы мидис-аджймаджы ржсугьд фжндиагтж. Патриотизмы мотивтж поэты сагьжс.

Мыртазты Барис. 1с. Хистгеры ахаст «^фцгегмге»-йы.фжлтжрд лжджы ныстуан фжсивжджн: лжгдзинад жвдисын, кады хьуыдджгтж кжнын. «**Фыджлты мжсгуытж**». Хохаг хьгеуты уавгер цардивгенты. Мжсгуыты ахадындзинад фыджлты царды. Сж уавжр нж ржстжджы.

Гжбулты Мелитон. 1с. Радзырд «**Жнгемастгей цтер**»- мидис. Уацмысы моралон идеяге. **Цжрукьаты Алыксандр.2с.** ^рдз гемге адгеймаджы бастдзинад «**Цымте мын цы дзуры?**» -йы.Аджмы истории. Иры намыс жмж трагикон цаутж. Радзырд «**Царджй мжлжты жхсжн**» -ы мидис. Горзы лжгдзинад. Йж уды тухжнты аххосаг. Йж зондахасты ржзт.

Дзаболаты Хазби.1с. Уазгегген гегьдау кненын гемдзгевгге «**Ис ахгем лгег хгехты**»- йы.^мдзжвгжйы мидис жмж идеяж. «**Ирон кафт**». Ирон кафты хицжн хуызтж, сж поэтикон нывжвдыст.

Бестауты Гиужрги. 1с. ^рдзы гендыгдзинад «**Стай сырдоны**»-йы. Стайы уавжр ахжстжй жмж сжрибаржй. Стайы жуужлтж жрзон уавжрты.

Сжйраг домжнтж 8 — жм кьласы ахуыржжнинжгты зонындзинждтж жмж аржхстдзинждтжм.

Уацмыстж наизусть ахуыр кхнынхн.

1. Хетжгкаты Къоста. «Сагъжс», «Азар!»
2. Брытъиаты Елбыздыхъо. «Хазби», иу монолог.
3. Илас ^рнигон. «Фыд йж фыртжн фждзжхсы»
4. Анним. «Сжрибар»
5. Плиты Грис. «Авд цухъхъайы»
6. Бестауты Гиужрги. «Сатанайы куывд»

Ахуырдаутае хъуамае зоной:

- уацмысы мидис, текст;
- уацмысы темж жмж сжйраг идейж, йж сюжет, йж архайджыты фжлгонцтж;
- аивадон фжлгонцтж жмж йж аразжн фжржзтж; уацмысы композицион аржзт, йж аивадон фжржзтж, йе взаджы жуужлтж;
- наизусть ахуыр кжнынжн цы тексттж лжвжрд цжуы, уыдон; цы терминтж ахуыр кодтой, уыдон жмж сж нысаниужг;
- эпикон, лирикон жмж драмон уацмыстж кжрждзийж цжмжй хицжн кжнынц, уый иртасын;
- авторы ахаст цаутжм жмж геройтжм;

Ахуырдаутае хъуама арæхсой:

- уацмысы тыххæй раныхас кæнын, кжнж сочинении ныффыссын; -цы федтой уый тыххжй радзурын жмж ныффыссын;
- чингуыты цы фиппаинжгтж жмж амындтытж ис, уыдонжй пайда кжнын; -литературж жмж аивад царды цы ахъаз сты, уый раиртасын.

Ахуыры рæстæджы пайдагонд цаудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтж:

- информацион технологи;
- цжстуынгж жрмжг,

- ИКТ,
- уацмыстжм иллюстраци,
- амонжн литература.

Æрмжг куыд жмбжрстгонд жрцыд, уый сбжржг гжнжны хуызтж:

тест саразын; фысгж, дзургж дзужпытж; нывжцжн, изложени.

Контролы формжтж

- индивидуалон
- къорджй
- фронталон

Ахуырадон-методикон сермжджыты номхыгъд

1. Бзаров Р.С. История в осетинском предании: Сюжет о Чермене, - Владикавказ, 1993.
2. Джусойты Н. *Ирон аив дзырды сжрвжлтау*. Цхинвал, 1966 аз.
3. Джыккайты Ш. *Ныхасы фарн*. - Дзауджыхъгеу, 1996 аз.
4. Джыккайты Ш. Критикон уацты жмбырдгонд. 2 хайы. - Дзжджыхъжу,
5. Джыккайты Ш. Ирон литературжйы истории. Дзжджыхъжу, 2002.
6. Салагаева З.М. Четыре этюда об осетинской прозе. - Орджоникидзе, 1970.
7. *Поэзийы фарн* : Критикон уацтге. - Орджоникидзе, 1980 аз.
8. *Зонадон - критикон уацтж*. - Дзгеуджыхъгеу, 1991 аз.
9. *Критикон уацты жмбырдгонд*. - Орджоникидзе, 1981.
10. *Вопросы осетинской литературы и фольклора*. - Владикавказ, 1993

Кътелендарон пълан ирон литературтейте курстей 8 къласы.

Кусаен программа ирон литературæйæ, 8-æм кълас,

æдæппæт 51 сах

№	Сах	ным	Урочы хуыз, тип	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Фæстиуджытæ
1	8 1		Урок-балц ивгъуыдмæ	"Нарты кадджытæ"- ирон адæмы эпос	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.</p>	Æмбарынад "фольклор" ("адæмон сфæлдыстад"). Адæмон сфæлдыстады хуызтæ æмæ сæйраг жанртæ. Эпос, таурæгътæ, историон зарджытæ. Мифтæ æмæ истори ирон фольклоры. Адæмон сфæлдыстады зонынадон, хъомыладон æмæ эстетикон ахадындзинад. Истори æмæ адæмон æгъдæуттæ эпосы æмæ таурæгъты. Фольклор æмæ литературæйы бастдзинад.
2	1			«Нарты симд»-мидис	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p>	Зоной: текст, йæ мидис; йæ цаутæ æмæ сæ рæзт (сюжет); сæ хъайтарты, уыдоны æууæлтææмææмæ ахастытæ; -дзырдаивады хуызтæ: Арæхсой: - текстæраст, аив

				<p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.</p>	<p>æмæрæвдз кæсынмæ; - уацмысты мидис радзурынмæ; фæрстытæн бæстон дзуапп дæттынмæ; -персонажтæн характеристика дæтттынмæ;". Кадæджы мидис. Нарты царды æууæлтæ. Аивады бынат Нарты царды. Акула-рæсугъды фауты мидис.Нæртон чызджы идеалтæ æмæ домæнтæ. Батрадзы хъайтарон сгуыхт.</p>
3	1		<p>«Ацæмæз æмæ Агуындæ-рæсугъд»-ы нарты царды нывтæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>". Кадæджы мидис. Нарты царды нывтæ. Мифты бынат фыдæлтты царды æмæ кадæджы. Ацæмæзы миниуджытæ, йæ фæлгонц. Музыкайы тых æмæ нысаниуæг.</p>
4	1		<p>Таурæгъ «Мачъидон Алыксан» -ы мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p>	<p>Таурæгъы мидис. Æрыгон паддзахы сгуыхтытæ. Æнæфсисдзинад — фыдбылыз хæссæг. Зæронд лæджы куырыхон зонд, йæ амынды</p>

				<p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>нысаниуæг. Истори æмæ таурæггы æмахаст.</p>
5	1		<p>Таурæгъ «Хъуды абырджытæ» - йы хæлардзинады тых.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Йæ мидис. Адæм æмæ паддзахы хицæутты быцæу. Цыппар æмбалы сгуыхтытæ. Хæлардзинады тых. Хъайтарты фæлгонцтæ. Адæмы ахаст "абырджытæм". Уазæг буц кæныны æгъдау. Лæгдзинад æмæ патриотизмы мотив. Таурæггы сюжетон арæзты сæйраг æууæлтæ.</p>
6	1		<p>Таурæгъ «Хуыцауы азар» -ы</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p>	<p>Таурæггы мидис. Иæ конфликт — хæс æмæ æнкъарæнты быцæу. Райгуырæн бæстæйыл гадзрахатæй</p>

				<p>кофликт- хæс æмæ æнкъарæнты быцæу.</p>	<p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>цæуын — фыдракæнд. Адæмы тæрхон æмæ таурæгы сæргонды нысаниуæг. Кико — уæздан æмæ æгъдауылхæст адæймаг. Пирузы мидсагъæстгæ æмæ йæ хъызæмар. Хорз æмæ рæстдынады уæлахиз.</p>
7	1			<p>Историон – хъайтарон зарæг «Задалески нана» -йы адæмы уæззау хъысмæт</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Зарæджы мидис. Ахсахъ Тимуры æрбабырст. Тохы æвирхъау нывтæ. Адæмы уæззау хъысмæт. Сабиты уавæр. Мады сгуыхт. Адæмы ахаст сæ ирвæзынгæнагмæ. Зарæджы аивадон фæрæзтæ (эпитет, абарст).</p>

8	1			<p>«Аслæмбеджы зарæг»-ы æфсымæрты сгуыхт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>"). Зарæджы мидис. Йæ конфликт — адæм æмæ æлдæртты быцæу. Æфсымæрты сгуыхтытæ. Бæтæйы фырттæ æмæ Кæсæджы æлдæртты быцæу. Будзи æмæ Аслæнбег — адæмы хæрзгæнджытæ. Геройты трагикон мæлæт.</p>
---	---	--	--	---	--	--

				<p>"Исахъы зарæг". Исакъ — сæрибарыл тохгæнæг..</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад</p>	<p>". Йæ мидис æмæ йæ аивадон арæзт. Исакъ — сæрибарыл тохгæнæг. Хъайтары трагикон хъысмæт.</p>
--	--	--	--	---	--	---

9	1			<p>Н/Р/К Нывæцæн хи равзæрст темæйыл (рацыд æрмæгæй)</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
10	5 1			<p>Къостайы уацмысты мидис æмæ идейæтæ. Поэты катыйы аххосæгтæ «Сагъæс»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,</p>	<p>Хетæгкаты Къоста- адæмон поэт. Йæ цардвæндаг. Йæ уацмысты мидис æмæ идейæтæ. "Сагъæс". Поэты катыйы аххосæгтæ. Поэты хæс æмæ нысан — адæмы иу кæнын, амондмæ сын фæндаг амонын, сæрибар æмæ фыдыбæстæйы сæраппонд тох кæнын.</p>

					<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
11	1			<p>Адæймджы царды нысан-адæмы иу кæнын «Марды уæлхъус»-ы.</p> <p>Адæмы уæззау уавæр «Азар»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Адæймджы царды нысан — хорз хъуыддæгтæ кæнын. Хорздзинад — номгæнæг, хæрзгæнæг - "æнæмæлæт".</p>
12	1			<p>Царды нывтæ «Ахуыр»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын,</p>	<p>"Ахуыр". Уацмысы мидис. Царды нывтæ. Давæджы æууæлтæ. Литературæйы теори. Метоними.</p>

					<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
13	1			<p>Поэмæ «Чи дæ?»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Поэмæйы мидис — хæххон адæмы цард, иунæджы хъысмæт. Сидзæры уавæр, йæ удхайраг цард. "Куыст — цардæн фæрæз". Хъайтар — цардбæллон, куыстуарзаг, ныфсхаст, сыгъдæгзæрдæ адæймаг. Ирон чызджы уавæр патриархалон хæдзары, йæ хъысмæт. Æрдзы нывтæ поэмæйы.</p>
14	1			<p>Истори æмæ таурæгъ поэмæ «Кæуæг айнæг»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа</p>	<p>Поэмæйы мидис. Ирон царды нывтæ. Истори æмæ таурæгъ поэмæйы нывæсты. Адæмы тох хæдбардынадыл, сæ патриотизм. Тыхгæнджыты æууæлтæ. Тæрхоны лæгтæ æмæ сæ уынаффæ. Гæнах аразыны нысан. Дæсны фæрсын æмæ йæ фæстиуæг</p>

					<p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
15	1			<p>Мад æмæ сабийы хъысмæт поэмæйы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Мад æмæ сабийы хъысмæт. Литературæйы теори. Метафорæ.</p>
16	1			<p>Н/Р/К (дзургæ) проблемон фарстатæн дзуапп раттын.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p>	

					<p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
17	1			<p>Секъа – адæмон фыссæг. Ирон царды нывтæ «Айссæ»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Секъа — адæмон фыссæг. Йæ царды хабæрттæ. Йæ бæллицтæ — рухс фидæн, сæрибар æмæ фæрныг цард.</p>
18	3 1			<p>Адæмы фæзминаг миниуджытæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	<p>.Ирон царды нывтæ. Адæмы уавæр паддзахи заманы. Адæм æмæ хицауады быцæу. Уацмысы конфликт. Хицæутты фыдмитæ. Адæмы тох сæ бартыл æмæ сæ намысыл. Ахмæты хъысмæт. Йæ фæлгонц. Айссæйы хъысмæт.</p>

					<p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Адæмы фæзминаг миниуджытæ.
19	1			<p>«Азау»- уарзондзинады æнкъард таурæгъ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	."Азау" — уарзондзинады "æнкъард таурæгъ". Рагон ирон царды æууæлтæ
20	1			<p>Исбонь тых уацмысы. Фысгæ куыст. Проблемон фарстатæн дзуап раттын</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p>	Исбонь тых адæмы царды. Фыдæлты æгъдæуттæ æмæ æнкъарæнты быцæу. Таймуразы тох йæ амондыл. Азауы тæригъæддаг хъысмæт. Хъайтарты фæлгонцтæ. Уарзондзинады уæлахиз. Адæмон

					<p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	æгъдæуттæ.
21	1			<p>Елбыздыхъо-ирон театр саразæг, сæрибары фидиуæг.</p>		<p>Елбыздыхъо — ирон театр саразæг, сæрибары фидиуæг. Йæ цардвæндаг.</p>
22	1			<p>Трагеди «Хазби»-йы историон бындур.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын</p> <p>хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Трагедийы конфликт — ирон адæм æмæ падзахы быцæу. Уацмысы историон æмæ фольклорон бындур.</p>

23	4 1			<p>Адæмы куырыхон зонд æмæ патриотизм.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Адæмы куырыхон зонд æмæ патриотизм. Ислам æмæ Нанайы фæлгонцтæ. Хазби — адæмон хъæбатыр. Йæ тохы нысан. Йæ трагедийы аххосæгтæ. Йæ фæлгонц.</p>
24	1			<p>Хазби – адæмы хъæбатыр.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад</p>	<p>Уацмысы идейæ — национ иудынад æмæ хæдбардынад.</p>

25	1			<p>Илас Ёрнигон. Уацмыс «Хæрзбон»-ы идейæ. "Фыд йæ фыртæн фæдзæхсы".</p>	<p>гурын</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>". Ирон лæджы хъысмæт хæдхæцæгады уавæры. Фыдыбæстæйæ кæй фæхауæггаг, уый аххосæгтæ. Патриоты хызæмар. Йæ уавæр æцæгæлон зæххыл. Уацмысы идейæ — Райгуырæн бæстæ уарзын. Фæдзæхстыты мидис. Ирон лæджы æууæлтæ, йæ кад æмæ йæ намысы æвдисæнтæ. Мад æмæ Райгуырæн бæстæ. Фыды зондахаст. Патриотизм — уацмысы идейæ. Литературæйы теори. Абарст.</p>
26	1			<p>Гаглойты Рутен Намыс - царды фарн.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад ,</p>	<p>Аллегион радзырд. Намыс - царды фарн. Йæ уавæр тыхми æмæ хæрамы дунейы. Рæстдзинадмæ тырнын — Намысы нысан. Уацмысы идейæ — социалон хæрамæн тæрхон кæнын.</p>

					Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
27	1c			Аноним Уацмыс «Сæрибар»-ы аллегион мидис	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	"Сæрибар". Уацмысы аллегион мидис. Сæрибар — сылгоймаджы хуызы. Йæ сурæт æмæ йæ фæлгонц. Сæрибар — рухс амонд æмæ цард. Адæмы ахаст сæрибармæ. Уацмысы идейæ — сæрибарыл тох кæнын
28				Арсен – ирон аив дзырды зæрингуырды.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды,</p>	Коцойты Арсен - ирон аив дзырды зæрингуырды. Йæ царды хабæрттæ, йæ рухсадон куыст.

					мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
29	1			Радзырд «Декрет»-ы мидис.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	". Радзырды мидис - дини кусæджы хъысмæт цардивæн рæстæджы. Сауджыны митæ ног æхсæнадон уавæрты. Йæ миниуджытæ: мæнгард, дыдзæсгом, магуса. Кусæг лæг, йæ удыхъæд æмæ йæ зондахаст. Сатирæ æмæ юмор ацы радзырды.
30	1			Фæлитой адæймаджы цард «Мырзæджы кæрьерæ»-йы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа	Фæлитой адæймаджы цард.

					æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
31	1				Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	" Мидхæсты цаутæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Горæты уæззау уавæр
32	1			Цомахъ – сæрибары зарæггæнæг æмæ рухстауæг	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын	Гæдиаты Цомахъ — сæрибары зарæггæнæг æмæ рухстауæг. Йæ цардвæндаг. "Фын". Æмдзæвгæты цикл "Ахæстоны фыстытæй". Йæ сæвзæрд, йæ иумæйаг мидис. Ахæсты тыхст æмæ зынтæ. Йæ фæндон. Лирикон геройы рæсугъд удыхъæд. "Арв нæры". Тызмæг æрдзы ныв. Мигътæ - талынджы символон фæлгонц. Дымгæ — змæлд æмæ

					<p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>тохы фæсномыг. Уарын — æрдз ноггæнæг, арвы нæрд — рухс хæссæг. Тохы мотив — уацмысы сæйраг хъуыды. Æрæхсæв", "Райсом". Цомахъ æмæ йæ тохы æмбæлтты уавæр ахæстоны. Сæ тохы бæрзонд нысан — адæмы амонд, рухс æмæ сæрибары æгъдæуттæ. Поэты фæндæттæ йæ Райгуырæн бæстæ æмæ йæ адæмы рухс фидæны сæраппонд. Æрдз — цард æмæ дунейы фидауц.</p>
33	1			<p>Малиты Георги. Геуæргийы сфæлдыстады ахадындзинад Æмдзæвгæ «Федог»-ы символон нысаниуæг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Малиты Геуæргийы царды хабæрттæ. Поэты сфæлдыстады ахадындзинад дыгурон дзырдаивады рæзты. "Федог "Гъонгæси фурт мæгур Мæхæмæт</p>
34	1					

35	1			<p>Поэмæ «Гъонгæси фурт мæгур Мæхæмæт» -ы таурæгъон бындур.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын,</p>	<p>Поэмæйы таурæгъон бындур. Адæмы уавæр стонг заман. Мæхæмæты фæзминаг миниуджытæ: ныййарджытыл аудын, уæздандзинад, хъару æмæ курдиат. Ханы ахаст Мæхæмæт æмæ йæ чызджы уарзондзинадмæ. Мæхæмæт æмæ Гиданнæйы мæлæт, йæ социалон аххосæгтæ. Поэмæйы сюжет æмæ композици. Литературæйы теори. Терминтæ "сюжет" æмæ "композици".</p>
36	1			<p>Беджызаты Чермен.Уацмы с «Мæсгуытæ дзурынц»-ы иумæйаг характеристик æ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Мæсгуытæ дзурынц", йæ иумæйаг характеристикæ (афæлгæст).</p>

377	3 1			Таурæгъ – новеллæ «Æлбегаты Батай æмæ Бæрсæгаты чындз»-ы иумæйаг мидис.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	"Æлбегаты Батай æмæ Барсæгаты чындз". Таурæгъ-новеллæйы иумæйаг мидис. Фыдæлты цард æмææгъдæуттæ, сæ аивадон равдыст. Батай æмæ йæ мыггаджы хъысмæт.
38	1			Уарзондзинад – цардæттæг.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад</p>	Уарзондзинад — цард дæттæг. Уацмысы æвзаджы æууæлтæ. Литературæйы теори.Таурæгъ.

39	1			<p>Хъуылаты Созырыхъо.Ирон царды социалон быцæутæ «Хохаджы хъæстытæ»-йы.</p>	<p>гурын</p> <p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад</p> <p>гурын</p>	<p>Фыссæджы цард æмæ сфæлдыстад. "Хохаджы хъæстытæ". Ирон царды социалон быцæутæ.</p>
40	1			<p>Уацмыс «Музейы»-йы мидис, йæ сюжеты рæзт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдынад ,</p>	<p>"Музейы". Уацмысы мидис, йæ сюжетон рæзт. Гуырдыаг меньшевикты фыдракæндтæ. Уацмысы сæйраг архайджыты фæзминаг миниуджытæ.</p>

					Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
41	1			Фыййауы царды нывтæ «Фыййауы катый»-йы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	"Фыййауы катый". Фыййауы царды нывтæ. Хицау æмæ æххуырсты ахастытæ.
42	1			Дзесты Куыдзæг Тега – хæрзгæнæг «Тегайы бæлас»-ы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p style="text-align: center;">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p style="text-align: center;">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p style="text-align: center;">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды,</p>	Фыссæджы сфæлдыстады æууæлтæ. Куыдзæг — радзырды дæсны. "Тегайы бæласы" мидис. Уацмысы сюжет.

					мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
43	1			Хозиты Яков Поэты бæллиц æмæ фæндон «Терчы хъазт»-ы	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Поэты царды хабæрттæ. Йæ бынат ирон поэзийы. "Терчы хъазт". Поэт æмæ Терчы ныхас. Поэты бæллиц æмæ фæндон. Терчы раныхас (монолог), йæ царды таураегъ.
44	1			Гулуты Андрей Хæсты уæззау фæстиуджытæ «Хъæбатыры мæлæт»-ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа	"Хъæбатыры мæлæт". Хæсты уæззау фæстиуджытæ. Советон адæмы хъайтарон тох фашисты ныхмæ.

					æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	
45	4 1			Епхиты Тæтæри Радзырд «Хуыйæндаг»-ы мидис.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Хуыйæндаг". Радзырды мидис — фыдæгъдау адæймæгты фыдуынд митæ.
46	1			Плиты Грис Балладæ « Авд цухъхъайы»-хæсты азар æмæ адæмы хъысмæт.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын	Балладæ "Авд цухъхъайы". Хæсты азар æмæ адæмы хъысмæт. Мады уавæр. Йæ ныхас йæ фыртты дзауматимæ. Фыртты дзуапштытæ. Се сгуйхтытæ, сæ кады мæлæт. Авд чызджы хъысмæт.

					<p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
47	1			<p>Цæгæраты Максим Нуцæйы хъысмæт, йæ удыхъæды миниуджытæ «Фæстаг æхсæвы».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Фæстаг æхсæв". Мад æмæ райгуырæн зæхх. Нуцайы хъысмæт, йæ удыхъæды миниуджытæ.</p>
48	1			<p>Мыртазты Барис Хистæры ахаст «Æфцагмæ»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,</p>	<p>Хистæр фæлтæры хъысмæт. Хистæры ахаст кæстæртæм. Хистæры хæс - рæзгæ фæлтæрыл аудын, фæндаг сын амонын. Цард - зын балц. Фæлтæрд лæджы ныстуан фæсивæдæн: лæгдзинад æвдисын, кады хъуыддæгтæ кæнын.</p>

					<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
49	1			<p>Гæбулты Мелитон Радзы рд «Æнæмастæй цæр»- мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Радзырды мидис. Бинонты ахастдзинæдтæ.</p>
50	1			<p>Цæрукъаты Алыксандр. Æрдз æмæ адæймаджы бастдзинад «Цымæ мын цы дзуры?» - йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын,</p>	<p>"Цымæ мын цы дзуры?.." Æрдз æмæ адæймаджы бастдзинад. Адæмы истори. Иры намыс æмæ трагикон цаутæ. Патриотизмы мотивтæ уацмысы. Литературæйы теори. Термин сидæн.</p>

					<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
51	1			<p>Горзы лæгдзинад «Цардæй мæлæты æхсæны» -йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Радзырд "Цардæй мæлæты æхсæн". Йæ мидис.</p>

